

stor pedologisk ensartethed – afgrænser forskellige "fertility classes", som igen bestemmer, hvor store udbytter der kan forventes.

Peter Strømgaard

Potentials and limitations of ecosystem analysis. Ed. by E. D. Schulze and H. Zwölfer. (Ecological studies, Vol. 61). Springer, Berlin 1987. XII, 435 s., ill. 25 cm. DEM 198,-.

Som sædvanlig er publikationer fra serien Ecological Studies en guldgrube af det nyeste nye; denne gang inden for økosystemanalyse. Analysen falder i tre afsnit: input/output analyse af økosystemer, processer og funktioner på primærproducent-niveauet, samt processer og funktioner på konsument-niveauet. Visse af bidragene er nok i periferien for selv den økologisk orienterede geografi – specielt i sidste afsnit er vægten lagt på en meget biologisk beskrivelse af niche-strukturer, evolution og artsdiversitet. Af størst interesse er kapitlerne i første afsnit; specielt "Simple and diversified crop rotations – approach and insight into agroecosystems" samt indledningskapitlet "Stability, elasticity and resilience of terrestrial ecosystems with respect to matter balance". Sammenfattende må man sige, at bogen er solidt arbejde, men man kunne dog have ønsket flere kapitler af generel økologisk karakter og færre "case"-specialiserede. Man kunne endvidere, specielt med hensyn til de mere oversigtsmæssige og "økofilosofiske" afsnit, have inddraget nogle af Odum's disciple fra f.eks. University of Georgia, eller Odum selv. Han har bidraget til et par antologier, som stærkt kan anbefales i denne sammenhæng: "Agricultural Ecosystems – unifying concepts", (Lowrance, Stinner & House (eds), John Wiley, 1984) samt "Ecology in Practice" (Di Castri, Baker & Hadley (eds), Dublin, 1984).

Peter Strømgaard

Chris Barrow: Water resources and agricultural development in the tropics. Longman, Harlow 1987. XII, 356 s., ill. 22 cm. GBP 10.95.

Det er en af de få og meget savnede bøger, som dækker et både natur- og kultur-geografisk tema på en fornem måde. De klassiske temaer i den hydrologiske cyklus beskrives, men ikke "statisk" og faktisk; hele tiden søges dynamikken beskrevet: hvorledes der kan ske ændringer, og hvad disse medfører – i dette tilfælde for tro-

pernes landbrug. Anden del er betitlet "Water resources and agricultural development: technology and practice". Indfaldsvinklen er mere praktisk: teknologiske løsninger, lovgivning osv. – af og til med informationer anvendelige mere ved direkte planlægningsopgaver. Men alt i alt en meget anvendelig all-round opsamling – ikke indføring – i vandressource-problematikken med særligt henblik på troperne. Kunne u-landsvinklen ikke friste nogle af de mange danske hydrogeografer, hvis arbejdsfelt ligger i det vestjyske?

Peter Strømgaard

Daniel B. Botkin and Edward A. Keller: Environmental studies: Earth as a living planet. 2. ed.

Merrill, London 1987. XVI, 685 s., ill. 24 cm. USD 35.95.

Denne bog fremstår som typisk for amerikanske lærebøger for skolens sidste klassetrin og (amerikanske) universiteters første: meget pædagogisk, meget informativ, men ikke med meget nyt. Emnets kolossale omfang og dets pædagogiske præsentation tager meget plads, der hindrer mere dybtgående indsigt. Bogens bredde gør den anvendelig på gymnasie(lærer)niveau; her er 21 kapitler fordelt på fire afsnit: "ethics and science", "the living environment", "renewable biological resources" og "physical resources". Kapitlerne dækker et bredt spektrum af det traditionelle fælles felt mellem geografi og biologi.

Peter Strømgaard

Stefan von Gnielinski: Ghana: Tropisches Entwicklungsland an der Oberguineaküste. (Wissenschaftliche Länderkunden, Bd. 27). Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1986. XVIII, 278 s., ill. & 16 tvl. 22 cm. DEM 69,-.

Ved disse meget kompetente "länderkunde"-udgivelser er det ikke så meget information, der kan siges at mangle – tværtimod: for hver udgivelse i serien inddrages nye aspekter. Her beskrives i 6 afsnit miljø – forstået som geologi, klima og vegetation – historie, befolkningsforhold, landbrug og handel, samfærdsel samt regional udvikling. Men man sidder alligevel tilbage med en følelse af, at de mange adskilte informationer burde kædes sammen – landbrug står for sig selv uden tilbageløb til miljøafsnittets beskrivelse af jordbund og vegetation og uden at indgå i senere afsnits beskrivelse "Probleme des rural development", som det kaldes. Hvor uundværlige disse länderkunde-udgivelser

end er, er supplerende information om de involverede sammenhænge og processer lige så uundværlig.

Et desværre typisk eksempel: I forbindelse med landbrugsafsnittet er ikke engang George Bennet fra Geografisk Institut, Accra, refereret. Det viser manglen i beskrivelsen af landbrugssystemerne!

Peter Strømgaard

Peasants and peasant societies: selected readings. Ed. by Teodor Shanin. 2. ed.

Blackwell, Oxford 1987. VIII, 497 s., 24 cm. GBP 29.50.

Man må hilse anden udgave af denne klassiske indgang til bondeproblematikken velkommen. Udgangspunktet i denne og den oprindelige udgave er et dristigt – vellykket – forsøg på at finde fællesnævnen i en beskrivelse af "peasants". Artiklerne kæder f.eks. russeren Chayanov's tanker i 1920'ernes postrevolutionære Sovjet sammen med Saul og Wood's om nutidens Afrika – begge søger at beskrive årsagerne til "peasant behaviour": bønder "udvikles" ikke nødvendigvis, men udviser en adfærd, som er tilpasset omgivelserne: husholdningens demografiske struktur – forholdet mellem konsumenter og producenter f.eks.

Denne anden udgave er ikke blot et genoptryk af første. Dels er flere af de oprindelige artikler blevet omskrevet og forsynet med relevante, nye henvisninger, dels er helt nye artikler kommet til: om "women in the smallholder economy", "worker-peasants in the three worlds", "nature, ecology movements and peasant communities", "rural credit in peasant societies", "capitalism and peasant production: the green revolution in India", blandt andet. Man kan dog indvende, at flere af de "nye" artikler mere har karakter af strøtanke citeret fra ældre værker; således dækker overskriften "Rural credit in peasant societies" kun over halvanden sides uddrag af Susan George's "How the other half dies" fra 1976. Man kan derfor sige, at disse nye, korte artikler mere tjener som reklame for den oprindelige publikation, hvilket da i øvrigt er helt i orden. "Vor egen" Gören Djurfeldt har således skrevet en opsats baseret på en artikel i "Den ny Verden".

Peter Strømgaard

Monica M. Cole: The savannas: biogeography and geobotany.

Academic Press, London 1986. XVII, 438